
KISS ERNŐ*

FIATAL KOMPONISTÁK A TISZA PARTJÁN

Negyedszer került megrendezésre a fiatal zeneszerzők fesztiválja Szegeden; de az első, 2016. évi – akkor még egyetlen estén lebonyolított – rendezvény még számozatlan volt, címe sem volt azonos a mostanival, így 2021. március 9-én és 10-én a Fiatal zeneszerzők III. Szegedi Fesztiválján találkozhattak az ifjú alkotók. Egészen másképp, mint korábban, hiszen a pandémia miatt ez a fesztivál is csak on-line lehetett.

Ezt a programot a Nemzeti Kulturális Alap Zeneművészeti Kollégiuma jelentős összeggel támogatta a szegedi Bálint Sándor Művelődési Ház pályázata alapján, mely intézmény csaknem 42 éve, 1979 óta rendez kortárszenei hangversenyeket, a Vántus István Társaság Közhasznú Egyesület székhelye és a jelen – lassan 5 éves – sorozat kezdeményezője és szervezője.

A fiatal szegedi zeneszerzők első bemutatkozására először még az ötvenes években került sor, akkor a zeneművészeti szakiskola zeneszerzés szakos tanulói műveiből rendeztek koncerteket. A zeneszerzés szak 1967-ben átmenetileg, majd 1977-ben végleg megszűnt, sőt 1967 és 2003 között senkit sem vettek föl a Zeneművészeti Főiskola zeneszerzés-szakára. Bizonyára e hosszú idő alatt is voltak fiatal zeneszerzők, de ők valószínűleg abbahagyták a komponálást, mára már nevükre is alig emlékszünk. Csak 1996-ban, majd 1999-ben kerültek műsorra fiatal szegedi komponisták művei, akik közül többen később a Vántus István Kortárszenei Napok sikeres szerzőivé is váltak. Az ezredforduló után öröndetes módon egyre nőtt a fiatal zeneszerzők száma, s egyre nagyobb igény mutatkozott arra, hogy korosztályuk külön is bemutatkozhasson, így került sor a

már fentebb említett első hangversenyre. A következő években már két hangversenyt kellett szervezni; így terveztük meg az idei fesztivált is, melynek felhívása szerint 40 év alatti, ill. legfeljebb 1980-ban született szerzők kamarazenei és kamaraének műveit vártuk, melyek közreműködői létszáma nem haladhatta meg a 4 főt, időtartamuk pedig a 10 percet. A felhívást konkrét szerzőknek, konkrét címekre küldtük ki, összesen 19 főnek. Az eddigi kettő, ill. három fesztivál alapján még ennél is szerzőt hívhattunk volna meg, ám a korábbiak közül néhányan már átlépték a felhívásban szereplő életkori határt. A felkértek létszáma így is impozáns volt, bár végül a fesztiválon 16 szerző 15 darabja hangzott el (egy mű társszerzős volt). Különleges újdonságként az eddigieknél sokkal több fiatal mutatkozhatott be: a mindössze 12 éves Haluska Lara Jázmin invenciózus, reményteljes zeneszerzőként és rendkívül tehetséges hegedűsként egyaránt.

Haluska Lara Jázmin
(szeged.hu)

Szétszórt hangulatok c. művéhez Benedekfi István zongoraművész és zeneszerző írt zongorakíséretet, hasonlóképpen az öccsével, Benedekfi Zoltán hegedűművésszel közösen írt Lángok c. hegedű–zongoradarabhoz; mindkettőt szépen, stílusosan adta elő Lara Jázmin, zongorán Erős Andrea kísérte. A Vántus István Zeneművészeti Szakgimnázium három művésztanulója is bemutatta egy–egy művét: Tóth Tamás Végre játék című darabja ütőhangszerekre és zongorára íródott, Bartók Gellért hagyományos, neoromantikus hangvétellű Zongoratriót küldött, Barta Gergely Zsombor saját maga adta elő virtuóz gitárfantáziáját. Vincze István a harmincas korosztályt képviselve szép dallal bővítette a Juhász Gyula megzenésítések sorát, Huszár Gergely szépen fölépített szólóhegedűdarabját kiválóan szólaltatta meg Rácz Tünde szakgimnáziumi művésztanuló. Bozsó Bonifác 2019-ben még zenei

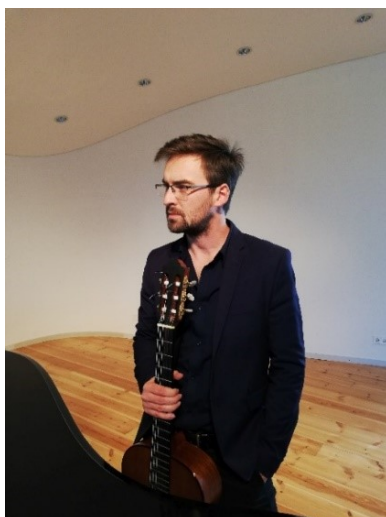
szakgimnazistaként (ma a Bartók Béla Művészeti Kar harsona–szakos hallgatója) tűnt fel meglepően érett Radnóti–megzenésítésével (Erőltetett menet), mely ezúttal is megrendítően hatásos volt.

Bozsó Bonifác zeneszerző, harsonaművész

(a háttérben: Radnóti Miklós-megzenésítésének előadói: Kovács Botond–trombita, Bíró Alex–timpani, Szoták Zsófi-ének)

Az első est így elsősorban az egészen fiatal útkereső alkotóké volt (kivéve a Benedekfi-testvéreket, Vincze Istvánt és Huszár Gergelyt), másnap – egyetlen kivétellel – olyan komponisták művei hangzottak el, akik már megtalálták saját hangjukat, önállóan járják zeneszerzői útjukat. Hartl Bence már több mint évtizede arat sikereket darabjaival Európa-szerte (most Németországban él és dolgozik), Try pisni (Három ukrán népdal) c. hegedűduója markáns, jó zene, igazán méltó a szerző által példaképként megjelölt Bartók–hegedűduókhoz.

Hartl Bence zeneszerző, gitárművész

(bergmann-edition.com)

Magda Dávid izgalmas és zenei mélységeket is felmutató művét (Macska a marimbán) elegánsan adta elő Szives Márton ütőhangszeres művész. Szigeti Máté volt az a nagyszerű tehetség, aki 36 év után elsőként jutott be a Zeneművészeti Egyetem zeneszerzés-szakára; ...senza basso - sulla natura della rimembranza (...basszus nélkül - az emlékezés természetéről) c. fuvolaműve tökéletes XXI. századi alkotás, invenciózus kortárs mű (Csepregi Hajnalka fuvolaművész teljesen kidolgozottan játszotta el).

Szigeti Máté zeneszerző
(meteszigeti.com)

Ma a legtehetségesebb fiatal zeneszerzők közé tartozik Tornyai Péter, aki a 2021. február 8-án, doktori koncertjén bemutatott Dixit c. oratóriumával az egész jelenkori zeneszerzés élvonalába emelkedett; a Fesztiválon megszólaltatott Ede-variációk c. darabja éppúgy tartalmazza maradéktalan zeneszerzői tudását, mint bármelyik másik műve; e fiatal művész már a Zeneművészeti Főiskola zeneszerzés tanszéke oktatója.

Tornyai Péter zeneszerző
(emb.hu)

Virág Anna Virág a szegedi Vántus István Zeneművészeti Szakgimnázium fuvolaszakos művésztanulójaként indult, de ma már a hivatásos zeneszerzői pálya felé halad: jelenleg a zeneakadémia zeneszerzés szakos hallgatója. Tehetségét már 2019-ben megismertük; a mostani fesztiválra Le Mois Balkanique c. friss hangvételű két ütőre és zongorára írt művét küldte el, melyet könnyedén és precízen adott elő Szives Márton, Mucsi Gergő és Klebniczki György.

Iván Sára – aki énekművészként már a fesztivál első napján fellépett – 18 éves korában robbant be a szegedi és a magyar zenei életbe Ez történt Bécsben c. egészestés operettjével. Egészen kimagasló tehetség; az elmúlt évek során magánének mesterdiplomát szerzett és számos külföldi műhelyben képezte magát a komponálás terén. Jónéhány műfajban – oratórium, dalok, kamaraművek, zenekari darabok – próbálta ki magát sikeresen, dramaturgiai érzéke minden művében érződik.

Iván Sára zeneszerző

Ezúttal egy remekül felépített és poentírozott vonósnégyes–paródiával lepett meg bennünk, melynek címe: Ilyen próbát koncert előtt. Nem találhatott volna jobb előadókat, mint az egyre sikeresebb szegedi AranyEzüst Quartett. Besenyi Etelka, Gombkötő Éve, Kádár Jolán és Csányi Ildikó szinte lubickoltak a műben, mely – lényegénél fogva – színészi alakítást ugyanúgy kívánt, mint felkészült zenélést.

Arany-Ezüst Quartet

(Besenyi Etelka, Gombkötő Éva, Kádár Jolán és Csányi Ildikó)

Valódi próbába csöppenünk be: az első hegedűs próbálja kordában tartani zenésztársait, amikor azonban végre elkezdik az aznapra kitűzött művet, telefon jő: igazgatójuk figyelmezteti őket, hogy másnap be kell mutatniuk a nemrégiben megkapott kortárs darabot. Nyomban hozzá is kezdenek, s már éppen kezd összeállni az új mű, újra szól a telefon: a szerző át akarja írni vonósnégyesét, egy nappal a bemutató előtt. Ekkor dühödten ugranak fel mind a négyen, s elkiáltják magukat: „Soha többé élő szerzőt!” Ez a mondat a Fesztivál játékos zárómondatává is vált, hiszen Iván Sára darabjával zárult a kétnapos on-line hangverseny.

A műsorban korábban csendült föl Klebniczki György Zongoraverseny c. elektroakusztikus műve Fináléja, mely már első hangjaival elvarázsolt bennünket, s végig hatása alatt maradtunk. A szerző közel húsz éve alkotja szuggesztív és kellemes élményt nyújtó darabjait, melyet sok esetben ő maga ad elő, hiszen elsőrangú zongoraművész. Univerzális személyiség: kottáit saját maga írja, küllemében is esztétikus kiadványai több művész és zeneiskola birtokában vannak; professzionális hang- és képfelvételi szakemberré képezte magát, így már igen sok saját készítésű CD-je van, saját műveiből és szegedi zeneművészek produkcióiból. Irodalmi estek állandó zeneszerzője és közreműködője: művészte által váltak egységes hangvételűvé ezek az estek. A Fiatal Zeneszerzők III. Szegedi Fesztiválját a szó legszorosabb értelmében a vállain vitte. Hat (!), helyenként igen kényes műben vállalt közreműködést és ő vette föl a két on-line koncertet videora; egy héten keresztül napi 10-12 órát dolgozva (a legalább 2-3 órás felvételek után még órákon keresztül

szerkesztette, javította a rögzített anyagokat otthoni ministúdiójában), emellett még a szervezésben, adminisztrációban is részt vett. Nélküle soha nem jött volna létre az on-line fesztivál, mely a Bálint Sándor Művelődési ház Facebook-ján és a YouTube-n volt megtekinthető 2021. március 9-én és 10-én 18.00 órai kezdettel.

Klebiczki György zeneszerző, zongoraművész
(soundcloud.com)

Ez volt tehát a Fiatal Zeneszerzők III. Szegedi Fesztiválja, miközben a városban 44 éve nincs zeneszerzésszak. Ennek ellenére a 16 szerző – kiknek művei hangzottak el – közül már tíz mondható professzionális alkotónak (többen már hazai, vagy külföldi zeneszerzői diplomával is rendelkeznek); s ne feledjük a 20 év alatti igen reményteljes tehetségeket sem. Értelmetlen kérdés, mégis fel kell tennünk: vajon mi lett volna, ha még zeneszerzői képzés is van Szegeden?

Itt és most azonban a köszönetnyilvánításnak kell következnie. Köszönjük mindenekelőtt a Nemzeti Kulturális Alap támogatását, a 31 fellépő ifjú és érett művész fellépését (sajnos, helyszűke miatt nem írhattuk le valamennyiük nevét), köszönjük az SZTE Bartók Béla Művészeti Karának és dr. Nátyi Róbert dékánnak, valamint a Szegedi Szimfonikus Zenekarnak és Gyüdi Sándor igazgató karnagynak, hogy a felvételek jó részének helyet biztosítottak. Nem utolsósorban: köszönjük Hollós Máté Erkel Ferenc-díjas zeneszerzőnek, hogy vállalta a fővédnöki tisztelet, rangot adva ezzel a fesztiválnak.

A folytatást a jelen sorok írója utolsó konferálásában már meghirdette: találkozunk 2022-ben a Fiatal Zeneszerzők IV. Szegedi Fesztiválján!

Függelék:

FIATAL ZENESZERZŐK III. SZEGEDI FESZTIVÁLJA 2021. MÁRCIUS 9-10.

1. koncert (2021. március 9.)

Fiatal zeneszerzők III. szegedi fesztiválja - 1. koncert (56:36)

1. Haluska Lara Jázmin: Szétszórt hangulatok (HALUSKA LARA-hegedű, ERŐS ANDREA-zongora)
2. Tóth Tamás: Végre játék (MUCSI GERGŐ, SZIVES MÁRTON-marimba, TÓTH TAMÁS-ütős hangszerek, KLEBNICZKI GYÖRGY-zongora)
3. Bartók Gellért: Zongoratrió (MARTIN BOGDÁN-zongora, KARASZ NÓRA KATA-hegedű, IVKOVIC VIVIEN-gordonka)
4. Benedekfi István–Benedekfi Zoltán: Lángok (HALUSKA LARA-hegedű, ERŐS ANDREA-zongora)
5. Vincze István–Juhász Gyula: Az időnek (IVÁN SÁRA-ének, KLEBNICZKI GYÖRGY-zongora)
6. Barta Gergely: Fantázia gitarra (BARTA GERGELY ZSOMBOR-gitár)
7. Huszár Gergely: Study No. 1 (RÁCZ TÜNDE-hegedű, a Vántus István Zeneművészeti Szakgimnázium 9. osztályos tanulója, tanára: dr. S. Dobos Márta)
8. Bozsó Bonifác–Radnóti Miklós: Erőltetett menet (SZOTÁK ZSÓFIA-ének, BÍRÓ ALEX-timpani, KOVÁCS BOTOND-trombita, FARKAS ANDRÁS-basszusharsona, KLEBNICZKI GYÖRGY-zongora)

9.

2. koncert (2021. március 10.)

Fiatal zeneszerzők III. szegedi fesztiválja - 2. koncert (1:15:28)

1. Hartl Bence: Try písni (Három ukrán népdal hegedűduóra) - ŐSBEMUTATÓ I. Anton, kryve koleso II. Oi chy volia, da chy nevolia III. Vyydi, vyydi, sonechko (GIRITI ZITA, HORVÁTH-TÓTH VIKTÓRIA-hegedű)
2. Klebniczki György: Zongoraverseny – Finale (KLEBNICZKI GYÖRGY-zongora, elektronika)

3. Magda Dávid: Macska a marimbán (SZIVES MÁRTON-marimba)
4. Szigeti Máté: ... senza basso – sulla natura della rimembranza (CSEPREGI HAJNALKA-fuvola)
5. Tornyai Péter: Ede–variációk (BENKŐ KATALIN-hegedű, KLEBNICZKI GYÖRGY-zongora)
6. Virág Anna Virág: Le Mois Balkanique (SZIVES MÁRTON-ütő, MUCSI GERGŐ marimba, KLEBNICZKI GYÖRGY-zongora)
7. Iván Sára: Ilyen próbát koncert előtt (AranyEzüst Quartett)

***Kiss Ernő** a fesztivál szervezője, társszerkesztője,
a Bálint Sándor Művelődési Ház önkéntes művészeti
munkatársa